

Barn- och utbildningsförvaltningen
Stina Edqvist
Epost: stina.edqvist@vasteras.se

Utbildningsdepartementet

Yttrande till Utbildningsdepartementet över remiss - Elever i grundskolan, specialskolan, sameskolan och gymnasieskolan ska lättare få läsa i snabbare takt och på en högre nivå

Barn- och utbildningsförvaltningen ser positivt på förslagen i promemorian, och ambitionen att möjliggöra för elever att nå längre i sin kunskapsutveckling. Rapporter som tagits fram av Skolverket och Skolinspektionen visar på att det finns elever som inte får tillräckliga utmaningar i skolan idag. Erfarenheten säger att så även är fallet i Västerås. Att skolan får ett förtydligt uppdrag för dessa elevers utbildnings ses som positivt, särskilt ur ett elevperspektiv.

De förändringar i lagar och förordningar som föreslås bedöms ge skolor och huvudmän bättre förutsättningar att på ett flexibelt sätt organisera undervisning för högpresterande och särskilt begåvade elever. Den verktygslåda som skolor kan använda för att organisera utbildningen blir större med dessa förslag. Samtidigt innebär de nya möjligheterna också organisatoriska utmaningar för att kunna använda dem i praktiken, exempelvis kring schemaläggning. De möjligheter som lyfts fram är främst individuella, organisatoriska anpassningar, som vanligen medför ökade kostnader jämfört med de anpassningar som främst används nu. Nu är det vanligare att ledning och stimulans tillgodoses inom ramen för det egna klassrummet. Att organisera grupper som läser på högre nivåer eller läser gymnasiet i snabbare takt än 3 år, eller att göra schemamässiga anpassningar för att möjliggöra organisatoriska löningar kommer att medföra kostnader för huvudmännen. Förslagen är därmed inte så kostnadsneutrala som de beskrivs i promemorian. Även om det är frivilligt att använda de nya möjligheterna är avsikten att de ska kunna användas för att elever ska få möjlighet att utvecklas, och då medför det ökade kostnader.

Ett exempel på att elever läser i snabbare takt tillämpas redan i Västerås på Edströmska gymnasiet. Där får elever som läser yrkesprogram möjlighet att läsa in yrkeskurserna i snabbare takt under årskurs 3, om de bedöms ha goda förutsättningar att klara detta, vilket nyttjas av ett fåtal elever varje läsår. Detta upplevs som ett bra upplägg av skolan och branschen, och möjliggör för elever att börja arbeta tidigare. Samtidigt är det i dagsläget inte möjligt att läsa in de gymnasiegemensamma kurserna i snabbare takt, eftersom det skulle kräva mer lärarresurser för att hantera en alternativ planering. Det är ett exempel på hur möjligheter begränsas av den befintliga organisationen.

Även om möjligheterna att läsa på en högre nivå enbart ska användas för elever som bedöms ha goda möjligheter att bli framgångsrika i sina studier, kan det finnas situationer där eleven (på grund av sjukdomsperioder eller andra skäl som inte gått att förutse) inte klarar studierna utan stöd. Det bör förtydligas om det är skolan där eleven är inskriven eller skolan/högskolan där eleven studerar som i dessa fall ska erbjuda stöd. Beroende på hur ansvaret för detta stöd ser ut, kan det också komma att medföra ökade kostnader för huvudmännen.

För att den ökade ambitionsnivån ska göra skillnad för eleverna krävs en förändrad kultur, så att ökat fokus läggs på elever med särskild begåvning, inte bara elever som har svårt att nå målen. Det krävs också en omfattande kompetensutveckling till skolledningarna om hur man kan skapa förutsättningar och organisera undervisning på nya sätt, vilket gör det föreslagna uppdraget till Skolverket viktigt. Skolverkets stöd bör innefatta goda exempel på organisatoriska lösningar på skolor av olika storlek och med olika förutsättningar. Än viktigare är kompetensutveckling riktad till lärare om hur man identifierar elever med särskild begåvning och hur man kan bedriva en differentierad undervisning i klassrummet. Regeländringarna i sig kommer inte att förbättra situationen, utan det krävs fler förändringar på huvudmannan- och skolnivå utifrån ökad kompetens och ändrad kultur.